

POLICJA I SŁUŻBY GRANICZNE w ochronie dziedzictwa narodowego

Z inicjatywy Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji i Gabinetu Komendanta Głównego Policji 10 marca 2011 r. w Wyższej Szkole Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie odbyło się sympozjum naukowe *Policja i służby graniczne w ochronie dziedzictwa narodowego*.

Uczestników sympozjum powitał rektor WSSMiKS dr Michał Gołoś. Następnie głos zabrał prof. Edward Olszewski, a list do uczestników konferencji od Komendanta Głównego Policji gen.insp. Andrzeja Matejuka odczytał prof. Zbigniew Judycki. Wydarzenie swoją obecnością zaszczylicili m.in.: Komendant Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie płk SG Marian Pogoda, Komendant Miejski Policji w Chełmie insp. Zbigniew Grochmal, Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej w Chełmie st.kpt. Janusz Andrzejuk, a także dyrektorzy placówek muzealnych oraz środowisko konserwatorskie z terenu województw lubelskiego i podkarpackiego.

Po wystąpieniach wprowadzających referaty wygłosili:

- mł. insp. Mirosław Karpowicz (radca Krajowego Zespołu do Walki z Przystępczością przeciwko Dziedzictwu Narodowemu Wydziału ds. Przystępczości Kryminalnej BK KGP) – *Prawne i kryminologiczne uwarunkowania zwalczania przystępczości przeciwko zabytkom – mity i rzeczywistość*;
- Jadwiga Wosk (koordynator ds. zabytków Izby Celnej w Białej Podlaskiej) – *Nielegalny wywóz zabytków – możliwości jego zwalczania przez Służbę Celną*;
- mjr SG dr Ryszard Suduł (naczelnik Wydziału Prezydialnego Nadbużańskiego Oddziału Straży Granicznej w Chełmie) – *Straż Graniczna w ochronie dziedzictwa narodowego*;
- Małgorzata Nikolska (dyrektorka Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej) – *Kolekcje Muzeum Południowego Podlasia w Białej Podlaskiej efektem współpracy ze służbami celnymi*;
- Wit Karol Wojtowicz (dyrektor Muzeum-Zamku w Łańcucie), Jarosław Gienza (kie-

ownik Działu Sztuki Cerkiewnej Muzeum-Zamku w Łańcucie) – *Z doświadczeń łańcuckich muzealników: współpraca ze służbami celnymi, granicznymi i policyjnymi w zakresie odzyskiwania skradzionych dóbr kultury*.

Moderatorem debaty był dr Stanisław Dubaj z Zakładu Stosunków Międzynarodowych WSSMiKS.

Prelegenci reprezentujący Policję, Straż Graniczną i Izbę Celną, poza zarysowaniem perspektyw związanych z kompetencjami własnych instytucji w zakresie ochrony dziedzictwa narodowego, podkreślali fundamentalną kwestię współpracy tych trzech służb. Odwoływali się do niezwykle istotnego, niemalże pionierskiego na gruncie europejskim, *Porozumienia pomiędzy Ministrem Finansów, Ministrem Kultury, Komendantem Głównym Policji i Komendantem Głównym Straży Granicznej w sprawie współdziałania w zwalczaniu nielegalnego wywozu za granicę lub przywozu z zagranicy zabytków*, podpisanego 3 listopada 2004 r. podczas międzynarodowej konferencji w Szczytnie – *Międzynarodowa współpraca służb policyjnych, granicznych i celnych w zwalczaniu przystępczości przeciwko zabytkom*¹. Przedstawiciele środowisk muzealnych m.in. podkreślili, że dzięki skutecznej pracy wymienionych służb odzyskiwane dzieła

sztuki pochodzące z przystępstw powiększają zbiory placówek muzealnych, nierzadko o obiekty wysokiej klasy. Pokłosiem seminarium (zorganizowanego w mieście stanowiącym dawną stolicę średniowiecznego księstwa halicko-włodzimierskiego, nadal strategicznie usytuowanym ze względu na bliskość wschodniej granicy Unii Europejskiej oraz sąsiedztwo z Białorusią i Ukrainą) będzie publikacja książkowa. W tym miejscu warto wyrazić nadzieję, że zapoczątkuje ono kolejne inicjatywy związane z ochroną dziedzictwa narodowego na wielokulturowych, przygranicznych terenach wschodniej Polski.

Na zakończenie spotkania uczestnicy zwiedzili wystawę *Policja w ochronie dziedzictwa narodowego* prezentującą różne aspekty przystępczości przeciwko zabytkom, przygotowaną przez Biuro Kryminalne KGP i Gabinet Komendanta Głównego Policji, przy współpracy z Fundacją Willa Polonia oraz Fundacją Polonia Semper Fidelis. Na 20 wielobarwnych planszach typu *roll-up* zaprezentowano fotografie ilustrujące, m.in.: odzyskane przez policję dobra kultury, skradzione z obiektów sakralnych i muzealnych w latach 1980-2010; poszukiwania krajowe i międzynarodowe utraconych dzieł sztuki; działania prewencyjne policji – we współpracy z innymi służbami – zmierzające do ograniczenia skali zaboru i nielegalnego wywozu za granicę obiektów zabytkowych; a także zastosowanie specjalnej fotografii kryminalistycznej w identyfikacji odnalezionych zabytków². ■

PRZYPISY:

¹ M. Karpowicz, P. Ogrodzki (red.), *Międzynarodowa współpraca służb policyjnych, granicznych i celnych w zwalczaniu przystępczości przeciwko zabytkom*, Szczytno 2005, s. 39-41.

² Por. *Informacja na temat zagrożenia przystępczością przeciwko dobrom kultury w Polsce w 2010 r.*, „Cenne, Bezcenne/Utracone” 2011, Nr 1(66), s. 7.